

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1974-1975

15 JANUARI 1975.

Ontwerp van wet tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 254 van 12 maart 1936 waarbij eenheid gebracht wordt in het regime van de pensioenen der weduwen en wezen van het burgerlijk Staatspersoneel en het daarmee gelijkgesteld personeel, van het koninklijk besluit nr. 255 van 12 maart 1936 tot eenmaking van het pensioenregime voor de weduwen en wezen der leden van het leger en van de rijkswacht en van het decreet van 28 juni 1957 houdende statuut van de Koloniale Verzekeringskas.

MEMORIE VAN TOELICHTING

Het nieuwe artikel 232 van het Burgerlijk Wetboek aanvaardt een nieuwe echtscheidingsgrond nl.: de feitelijke scheiding gedurende meer dan tien jaar wanneer daaruit de duurzame ontwrichting van het huwelijk blijkt of wanneer deze scheiding het gevolg is van de toestand van krankzinnigheid of van diepe geestesgestoordheid waarin één van de echtgenoten zich bevindt.

Tijdens de voorbereidende werkzaamheden van deze wijziging van het Burgerlijk Wetboek werd de wens uitgesproken dat de verschillende betrokken administraties zo vlug mogelijk aanpassingen met betrekking tot de pensioenwetgeving en de sociale zekerheid zouden voorstellen. Deze aanpassingen zijn noodzakelijk wegens het feit dat de echtscheiding kan worden opgelegd, ofwel aan personen wier echtgenoot de volledige verantwoordelijkheid draagt voor de feitelijke scheiding, ofwel aan personen die geestesgestoord zijn en die dus geen verantwoordelijkheid dragen voor de feitelijke scheiding.

De wetgever is zover gegaan in de bescherming van deze personen dat hij niet nagelaten heeft aan artikel 12, 2° lid, van

SENAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1974-1975

15 JANVIER 1975

Projet de loi modifiant l'arrêté royal n° 254 du 12 mars 1936 unifiant le régime des pensions des veuves et des orphelins du personnel civil de l'Etat et du personnel assimilé, l'arrêté royal n° 255 du 12 mars 1936 unifiant le régime des pensions des veuves et orphelins des membres de l'armée et de la gendarmerie et le décret du 28 juin 1957 portant statut de la Caisse coloniale d'assurance.

EXPOSE DES MOTIFS

L'article 232 nouveau du Code civil admet une nouvelle cause de divorce : la séparation de fait de plus de dix ans s'il ressort de cette situation que la désunion des époux est devenue irrémédiable ou si cette situation est la conséquence de l'état de démence ou de déséquilibre mental dans lequel se trouve l'un des époux.

Au cours des travaux préparatoires à cette modification du Code civil, il a été exprimé le vœu que les différentes administrations concernées proposent le plus rapidement possible les adaptations en matière de législation sur les pensions et la sécurité sociale, rendues nécessaires par l'admission au divorce, soit de personnes auxquelles il a été imposé par un conjoint entièrement responsable de la séparation de fait, soit de personnes atteintes de déséquilibre mental et qui n'ont donc aucune responsabilité dans la séparation de fait.

Le législateur a poussé si loin le souci de protéger ces personnes qu'il a pris soin d'insérer à l'article 12, alinéa 2, de la

de wet van 1 juli 1974 tot wijziging van sommige artikelen van het Burgerlijk en het Gerechtelijk Wetboek, betreffende de echtscheiding (*Belgisch Staatsblad* van 17 augustus), een bepaling toe te voegen die een waarborg inhoudt dat de toestand van de echtgenoot, die oorspronkelijk gedaagde was in het geding dat de echtscheiding uitsluitend op grond van artikel 232 van het Burgerlijk Wetboek toelaat, inzake de toepassing van de pensioenwetgeving niet minder gunstig mag zijn dan vóór de echtscheiding, behalve wanneer de rechtbank de verantwoordelijkheid voor de feitelijke scheiding te zijnen laste heeft gelegd of wanneer hij hertrouwt.

Om aan deze wens, die tijdens de voorbereidende werkzaamheden was uitgesproken, tegemoet te komen en het hoofd te bieden aan de moeilijkheden die de toepassing van de waarborgclausule met zich zou meebrengen ten opzichte van uiteenlopende bepalingen inzake overlevingspensioenen ten laste van de Openbare Schatkist, heeft het wetsontwerp dat U hiermede wordt aangeboden tot doel de echtgenote, die oorspronkelijk gedaagde was in het geding dat de echtscheiding uitsluitend op grond van het nieuwe artikel 232 van het Burgerlijk Wetboek toestaat, en die geen enkele verantwoordelijkheid draagt voor de feitelijke scheiding, gelijk te stellen met de uit de echt gescheiden vrouw die thans een rustpensioen kan genieten, zoals de echtgenote wier echtscheiding uitsluitend ten nadele van de man werd uitgesproken.

Het aan de uit de echt gescheiden vrouw toekomende pensioen wordt berekend overeenkomstig het bepaalde in artikel 13 van het koninklijk besluit nr. 254 van 12 maart 1936 dat luidt als volgt :

« § 1. Het krachtens artikel 3 aan de uit de echt gescheiden vrouw toegekende pensioen wordt berekend op grondslag van het totale pensioen, op het ogenblik van het overlijden van haar gewezen echtgenoot vastgesteld overeenkomstig de bepalingen die voor het weduwnpensioen gelden, met uitzondering van artikel 11 van dit besluit, naar rato van een quotiteit in verhouding tot de duur van de diensten die aan het einde van de maand waarin de echtscheiding is uitgesproken in aanmerking komen.

» § 2. Bij voorkomend geval, wordt het pensioen van de tweede echtgenote vastgesteld op de bij vorige paragraaf genoemde grondslag, in verhouding tot de duur van de diensten die, te rekenen van de eerste dag der maand volgende op die waarin de echtscheiding is uitgesproken, in aanmerking komen.

» § 3. De bij artikel 11 van dit besluit voorgeschreven verminderingen wegens leeftijdsverschil worden afzonderlijk toegepast op de pensioenen vastgesteld overeenkomstig de in §§ 1 en 2 van dit artikel bepaalde verdeling.

» De verhoging uit hoofde van een kind wordt op dezelfde wijze berekend als de verhoging toegestaan aan de weduwe die een normaal pensioen geniet.

» Zo de uit de echt gescheiden vrouw en de tweede echtgenote beiden kinderen hebben uit hun huwelijk met de overledene, wordt de verhoging onder hen verdeeld naar verhouding van hun onderscheiden aantal kinderen.

» § 4. Voor het vaststellen van het gehele pensioen dat tot grondslag dient voor het berekenen van het pensioen

loi du 1er juillet 1974 modifiant certains articles du Code civil et du Code judiciaire relatifs au divorce (*Moniteur belge* du 17 août), une disposition garantissant que la situation de l'époux originairement défendeur dans l'action qui aboutit au divorce admis sur base de l'article 232 du Code civil exclusivement ne peut, pour l'application de la législation sur les pensions, être moins favorable qu'avant le divorce sauf si le tribunal a mis à sa charge la responsabilité de la séparation de fait ou s'il se remarie.

Afin de rencontrer le vœu exprimé lors des travaux préparatoires et de pallier les difficultés qu'entraînerait l'application de la clause de garantie conduisant à des dispositions disparates en matière de pensions de survie à charge du Trésor public, le projet de loi qui vous est présenté vise à assimiler aux épouses divorcées qui actuellement peuvent bénéficier d'une pension de survie — telles les épouses dont le divorce a été prononcé aux torts exclusifs du mari — les épouses originairement défenderesses dans l'action qui aboutit au divorce sur base de l'article 232 nouveau du Code civil, quand le divorce est prononcé sur cette base exclusivement et qu'aucune responsabilité dans la séparation de fait n'incombe à cette épouse.

Le calcul de la pension de survie revenant à l'épouse divorcée s'effectuerait de la manière prévue à l'article 13 de l'arrêté royal n° 254 du 12 mars 1936 qui stipule que :

« § 1er. La pension attribuée, en vertu de l'article 3, à la femme divorcée est calculée sur la base de la pension totale, établie au moment du décès de son ex-époux, conformément aux dispositions qui régissent la pension de veuve, à l'exception de l'article 11 du présent arrêté, à raison d'une quotité proportionnelle à la durée des services admissibles à la fin du mois au cours duquel le divorce a été prononcé.

» § 2. Le cas échéant, la pension de la seconde épouse est fixée sur la base prévue au paragraphe précédent, proportionnellement à la durée des services admissibles, à partir du premier jour du mois qui suit celui au cours duquel le divorce a été prononcé.

» § 3. Les réductions prescrites par l'article 11 du présent arrêté pour différence d'âge sont appliquées séparément aux pensions établies conformément à la répartition prévue aux §§ 1er et 2 du présent article.

» L'accroissement du chef d'enfant est calculé de la même manière que celui qui est accordé à la veuve qui bénéficie de la pension normale.

» Si la femme divorcée et la seconde épouse ont chacune des enfants issus de leur mariage avec le défunt, l'accroissement est réparti entre elles en proportion du nombre de leurs enfants respectifs.

» § 4. Pour l'établissement de la pension totale qui sert de base au calcul de la pension de la femme divorcée et de

van de uit de echt gescheiden vrouw en van de tweede echtgenote, worden, in voorkomend geval, de bepalingen van artikel 8, derde, vierde en vijfde lid, toegepast, rekening houdende met de eigen toestand van elke rechthebbende.»

Het ware inderdaad onlogisch voor de echtgenote die op grond van de in artikel 232 van het Burgerlijk Wetboek vervatte bepalingen uit de echt gescheiden is, een berekeningswijze uit te werken die voordeliger zou uitvallen dan die welke toegepast wordt voor de vaststelling van het pensioen van de vrouw die om andere redenen, uitsluitend ten nadele van haar man, uit de echt gescheiden is.

De artikelen 1 en 2 van het ontwerp brengen de nodige wijzigingen aan in de koninklijke besluiten nrs. 254 en 255 van 12 maart 1936 m.b.t. de pensioenen van de weduwen en wezen van het burgerlijk Staatspersoneel enerzijds, en van de leden van het leger en van de rijkswacht anderzijds.

Artikel 3 heeft betrekking op de wijzigingen die aangebracht moeten worden in de statuten van de voormalige Koloniale Verzekeringskas.

De Eerste Minister,

L. TINDEMANS.

De Staatssecretaris voor Begroting,

G. GEENS.

la seconde épouse, il est fait application, le cas échéant, des dispositions de l'article 8, alinéas trois, quatre et cinq, compte tenu de la situation propre à chacune des bénéficiaires.»

Il ne serait pas logique, en effet, de prévoir pour les épouses divorcées pour les causes énoncées à l'article 232 du Code civil un mode de calcul plus favorable que celui que l'on applique pour déterminer la pension revenant à la femme divorcée pour d'autres causes, aux torts exclusifs de son mari.

Les articles 1er et 2 du projet apportent les modifications nécessaires aux arrêtés royaux n°s 254 et 255 du 12 mars 1936 relatifs aux pensions des veuves et des orphelins du personnel civil de l'Etat, d'une part, et des membres de l'armée et de la gendarmerie, d'autre part.

L'article 3 concerne les modifications à apporter aux statuts de l'ancienne Caisse coloniale d'assurance.

Le Premier Ministre,

L. TINDEMANS.

Le Secrétaire d'Etat au Budget,

G. GEENS.

ONTWERP VAN WET

BOUDEWIJN,
Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, ONZE GROET.

Op de voordracht van Onze Eerste Minister en van Onze Staatssecretaris voor Begroting,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Eerste Minister en Onze Staatssecretaris voor Begroting zijn gelast in Onze Naam bij de Wetgevende Kamers het ontwerp van wet in te dienen waarvan de tekst volgt :

ARTIKEL 1.

Artikel 3, § 2, van het koninklijk besluit nr. 254 van 12 maart 1936, waarbij eenheid gebracht wordt in het regime van de pensioenen der weduwen en wezen van het burgerlijk Staatsapparaat en het daarmee gelijkgesteld personeel, gewijzigd bij de wet van 25 februari 1965 en bij de wet van 31 mei 1974, wordt door de volgende bepaling vervangen :

« § 2. — De uit de echt gescheiden vrouw verliest haar recht op pensioen. Zij behoudt echter het recht op pensioen dat zij op het tijdstip van de echtscheiding had verkregen als het gaat :

» — ofwel om een vrouw die uit de echt is gescheiden in het exclusief nadeel van de man zelfs indien de echtscheiding is toegestaan ingevolge de omzetting van een scheiding van tafel en bed;

» — ofwel om een vrouw die oorspronkelijk gedaagde was in het geding dat de echtscheiding uitsluitend op grond van artikel 232 van het Burgerlijk Wetboek toestaat en te wier laste de rechtbank de verantwoordelijkheid voor de feitelijke scheiding niet heeft gelegd.

» De betrokkene verliest het in het eerste lid vermelde recht als zij een nieuw huwelijk aangegaan heeft vóór het overlijden van degene die haar echtgenoot was.

» Zij verliest eveneens haar recht op pensioen als zij geen aanvraag ingediend heeft binnen de termijn van één jaar te rekenen van de dag van het overlijden van degene die haar echtgenoot was. In dat geval wordt het volledige pensioen toegekend aan de weduwe.

» Indien er evenwel geen weduwe is of indien deze geen recht op pensioen heeft, is de gescheiden vrouw die meer dan één jaar heeft laten verlopen zonder aanspraak op pensioen te hebben gemaakt, niet vervallen van haar rechten op pensioen, doch heeft ze er slechts het genot van met ingang van de eerste dag van de maand volgend op degene gedurende welke haar aanvraag werd ingediend. »

PROJET DE LOI

BAUDOUIN,
Roi des Belges,

A tous, présents et à venir, SALUT.

Sur la proposition de Notre Premier Ministre et de Notre Secrétaire d'Etat au Budget,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Premier Ministre et Notre Secrétaire d'Etat au Budget sont chargés de présenter en Notre Nom aux Chambres législatives, le projet de loi dont la teneur suit :

ARTICLE 1er.

L'article 3, § 2, de l'arrêté royal n° 254 du 12 mars 1936 unifiant le régime des pensions des veuves et des orphelins du personnel civil de l'Etat et du personnel assimilé, modifié par la loi du 25 février 1965 et par la loi du 31 mai 1974, est remplacé par la disposition suivante :

« § 2. — La femme divorcée perd ses droits à la pension. Cependant elle conserve ses droits à la pension acquis au moment du divorce s'il s'agit :

» — soit d'une femme divorcée aux torts exclusifs du mari même si le divorce a été admis par l'effet de la conversion d'une séparation de corps;

» — soit d'une femme qui était originairement défenderesse dans l'action qui a abouti au divorce sur base de l'article 232 du Code civil exclusivement et à charge de laquelle le tribunal n'a pas mis la responsabilité de la séparation de fait.

» L'intéressée perd le bénéfice des droits indiqués à l'alinéa premier, si elle a contracté un nouveau mariage avant le décès de celui qui était son époux.

» Elle est également déchuë de ses droits à la pension si elle n'a pas introduit une demande dans le délai d'un an, à partir du jour du décès de celui qui était son époux. Dans ce cas, la pension entière est attribuée à la veuve.

» Toutefois, s'il n'y a pas de veuve ou si cette dernière ne peut prétendre à pension, la femme divorcée qui a laissé s'écouler plus d'un an sans avoir sollicité la pension n'est pas déchuë de ses droits à pension mais elle n'en a la jouissance qu'à partir du premier jour du mois qui suit celui de l'introduction de sa demande. »

ART. 2.

Artikel 3, § 2, van het koninklijk besluit nr. 255 van 12 maart 1936 tot eenmaking van het pensioenregime voor de weduwen en wezen der leden van het leger en van de rijkswacht, gewijzigd bij de wet van 25 februari 1965 en bij de wet van 31 mei 1974 wordt door de volgende bepaling vervangen :

« § 2. — De uit de echt gescheiden vrouw verliest haar recht op pensioen. Zij behoudt echter het recht op pensioen dat zij op het tijdstip van de echtscheiding had verkregen als het gaat :

» — ofwel om een vrouw die uit de echt is gescheiden in het exclusief nadeel van de man zelfs indien de echtscheiding is toegestaan ingevolge de omzetting van een scheiding van tafel en bed;

» — ofwel om een vrouw die oorspronkelijk gedaagde was in het geding dat de echtscheiding uitsluitend op grond van artikel 232 van het Burgerlijk Wetboek toestaat en te wier laste de rechtbank de verantwoordelijkheid voor de feitelijke scheiding niet heeft gelegd.

» De betrokkene verliest het in het eerste lid vermelde recht als zij een nieuw huwelijk aangegaan heeft vóór het overlijden van degene die haar echtgenoot was.

» Zij verliest eveneens haar recht op pensioen als zij geen aanvraag ingediend heeft binnen de termijn van één jaar te rekenen van de dag van het overlijden van degene die haar echtgenoot was. In dat geval wordt het volledige pensioen toegekend aan de weduwe.

» Indien er evenwel geen weduwe is of indien deze geen recht op pensioen heeft, is de gescheiden vrouw die meer dan één jaar heeft laten verlopen zonder aanspraak op pensioen te hebben gemaakt, niet vervallen van haar rechten op pensioen, doch heeft ze er slechts het genot van met ingang van de eerste dag van de maand volgend op degene gedurende welke haar aanvraag werd ingediend. »

ART. 3.

Artikel 7, § 2, tweede lid, van het decreet van 28 juni 1957 houdende statuut van de Koloniale Verzekeringskas wordt door de volgende bepaling vervangen :

« De uit de echt gescheiden vrouw heeft echter recht op een overeenkomstig artikel 13 berekende overlevingsrente, op voorwaarde :

» 1. dat het gaat :

» — ofwel om een vrouw die na 1 januari 1954 uit de echt is gescheiden in het exclusief nadeel van de man zelfs indien de echtscheiding na deze datum is toegestaan ingevolge de omzetting van een scheiding van tafel en bed;

» — ofwel om een vrouw die oorspronkelijk gedaagde was in het geding dat de echtscheiding uitsluitend op grond van artikel 232 van het Burgerlijk Wetboek toestaat en te wier laste de rechtbank de verantwoordelijkheid voor de feitelijke scheiding niet heeft gelegd;

ART. 2.

L'article 3, § 2, de l'arrêté royal n° 255 du 12 mars 1936 unifiant le régime des pensions des veuves et orphelins des membres de l'armée et de la gendarmerie, modifié par la loi du 25 février 1965 et par la loi du 31 mai 1974 est remplacé par la disposition suivante :

« § 2. — La femme divorcée perd ses droits à la pension. Cependant elle conserve ses droits à la pension acquis au moment du divorce s'il s'agit :

» — soit d'une femme divorcée aux torts exclusifs du mari même si le divorce a été admis par l'effet de la conversion d'une séparation de corps;

» — soit d'une femme qui était originairement défenderesse dans l'action qui a abouti au divorce sur base de l'article 232 du Code civil exclusivement et à charge de laquelle le tribunal n'a pas mis la responsabilité de la séparation de fait.

» L'intéressée perd le bénéfice des droits indiqués à l'alinéa premier, si elle a contracté un nouveau mariage avant le décès de celui qui était son époux.

» Elle est également déchuë de ses droits à la pension si elle n'a pas introduit une demande dans le délai d'un an à partir du jour du décès de celui qui était son époux. Dans ce cas, la pension entière est attribuée à la veuve.

» Toutefois, s'il n'y a pas de veuve ou si cette dernière ne peut prétendre à pension, la femme divorcée qui a laissé s'écouler plus d'un an sans avoir sollicité la pension n'est pas déchuë de ses droits à pension, mais elle n'en a la jouissance qu'à partir du premier jour du mois qui suit celui de l'introduction de sa demande. »

ART. 3.

L'article 7, § 2, alinéa deux, du décret du 28 juin 1957 portant statut de la Caisse coloniale d'assurance est remplacé par la disposition suivante :

« Cependant la femme divorcée a droit à une rente de survie calculée conformément à l'article 13, à condition :

» 1. qu'il s'agisse :

» — soit d'une femme divorcée après le 1er janvier 1954 aux torts exclusifs du mari même si le divorce a été admis après cette date, par l'effet de la conversion d'une séparation de corps;

» — soit d'une femme qui était originairement défenderesse dans l'action qui a abouti au divorce sur base de l'article 232 du Code civil exclusivement et à charge de laquelle le tribunal n'a pas mis la responsabilité de la séparation de fait;

» 2. dat de betrokkene geen nieuw huwelijk heeft aangegaan vóór het overlijden van degene die haar echtgenoot was ;

» 3. dat een aanvraag om toekenning van de overlevingsrente ingediend werd binnen de termijn van één jaar na het overlijden. »

ART. 4.

Deze wet treedt in werking op dezelfde datum als de wet die artikel 232 van het Burgerlijk Wetboek in een nieuwe lezing herstelt.

Gegeven te Brussel, 15 januari 1975.

BOUDEWIJN.

Van Koningswege :
De Eerste Minister,

L. TINDEMANS.

De Staatssecretaris voor Begroting,

G. GEENS.

» 2. que l'intéressée n'ait pas contracté un nouveau mariage avant le décès de celui qui était son époux;

» 3. qu'une demande tendant à l'obtention de la rente de survie ait été introduite dans le délai d'un an après le décès. »

ART. 4.

La présente loi entre en vigueur à la même date que la loi rétablissant l'article 232 du Code civil dans un texte nouveau.

Donné à Bruxelles, le 15 janvier 1975.

BAUDOUIN.

Par le Roi :
Le Premier Ministre,

L. TINDEMANS.

Le Secrétaire d'Etat au Budget,

G. GEENS.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste vakantiekamer, de 19e juli 1974 door de Staatssecretaris voor Begroting verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet « tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 254 van 12 maart 1936 waarbij eenheid gebracht wordt in het regime van de pensioenen der weduwen en wezen van het burgerlijk Staatspersoneel en het daarmee gelijkgesteld personeel, van het koninklijk besluit nr. 255 van 12 maart 1936 tot eenmaking van het pensioenregime voor de weduwen en wezen der leden van het leger en van de rijkswacht, en van het decreet van 28 juni 1957 houdende statuut van de Koloniale Verzekeringskas », heeft de 29^e juli 1974 het volgende advies gegeven :

ART. 1 van het ontwerp.

De tekst die het ontwerp in artikel 3, § 2, tweede lid, van het koninklijk besluit nr. 254 van 12 maart 1936 invoegt, is niet volledig.

Het van kracht zijnde artikel 3, § 2, tweede lid, stelt :

« De vrouw in wier voordeel de echtscheiding is toegestaan, zelfs indien deze is uitgesproken op grond van artikel 310 van het Burgerlijk Wetboek, behoudt nochtans haar op het tijdstip van de echtscheiding verkregen recht op pensioen. »

Artikel 1 van het ontwerp nu vult dat tweede lid eenvoudig aan met de volgende tekst :

« Hetzelfde geldt voor de vrouw die oorspronkelijk gedaagde was in het geding dat de echtscheiding uitsluitend op grond van artikel 232 van het Burgerlijk Wetboek toestaat. »

Zoals in de memorie van toelichting is gezegd bedoelt het ontwerp de uit de echt gescheiden vrouw die in genoemde toestand verkeert en die, bovendien, niet door de rechtbank verantwoordelijk is verklaard voor de feitelijke scheiding met toepassing van het nieuwe artikel 306 van het Burgerlijk Wetboek. De verklaringen van de gemachtigde ambtenaar strekken tot bevestiging daarvan. De tweede voorwaarde waarom het gaat, aldus die ambtenaar, zal genoegzaam blijken uit de nieuwe tekst, juncto het derde lid, 2°, dat aan het behoud van haar rechten door de gescheiden vrouw de eis verbindt dat de echtscheiding niet « ook te haren nadele is uitgesproken ». Met betrekking tot dit laatste zouden wel eens interpretatiemoelijkheden kunnen rijzen. Er is immers een verschil tussen de echtscheiding toestaan ten nadele van de gedaagde echtgenoot na afloop van een procedure tot echtscheiding wegens een bepaalde oorzaak, en een echtscheiding toestaan op grond van artikel 232 van het Burgerlijk Wetboek door met toepassing van het nieuwe artikel 306 en weerlegging van het vermoeden van verantwoordelijkheid van de eisende echtgenoot, te verklaren dat de feitelijke scheiding te wijten is aan de fouten en tekortkomingen van de gedaagde echtgenoot.

In artikel 3, § 2, tweede lid, van het koninklijk besluit nr. 254 moet dan ook de formule van artikel 12, tweede lid, van het door beide Kamers goedgekeurde wetsontwerp worden overgenomen.

De volgende tekst wordt voorgesteld :

« Dat geldt mede voor de vrouw die oorspronkelijk gedaagde was in het geding dat de echtscheiding uitsluitend op grond van artikel 232 van het Burgerlijk Wetboek toestaat, behalve wanneer de rechtbank de verantwoordelijkheid voor de feitelijke scheiding te haren laste heeft gelegd. »

**

Duidelijkheidshalve en om een verwijzing naar het thans opgeheven artikel 310 van het Burgerlijk Wetboek uit de weg te gaan, lijkt het verkieslijk de tweede paragraaf in haar geheel te vervangen door de volgende tekst :

« § 2. De uit de echt gescheiden vrouw verliest haar recht op pensioen. Zij behoudt echter het recht op pensioen dat zij op het tijdstip van de echtscheiding had verkregen als het gaat :

» — ofwel om een vrouw die uit de echt is gescheiden in het exclusief nadeel van de man of tegen wie de echtscheiding is toegestaan ingevolge de omzetting van een feitelijke scheiding;

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre des vacations, saisi par le Secrétaire d'Etat au Budget, le 19 juillet 1974, d'une demande d'avis sur un projet de loi « modifiant l'arrêté royal n° 254 du 12 mars 1936 unifiant le régime des pensions des veuves et des orphelins du personnel civil de l'Etat et du personnel assimilé, l'arrêté royal n° 255 du 12 mars 1936 unifiant le régime des pensions des veuves et orphelins des membres de l'armée et de la gendarmerie et le décret du 28 juin 1957 portant statut de la Caisse coloniale d'assurance », a donné le 29 juillet 1974 l'avis suivant :

ART. 1er du projet.

Le texte inséré par le projet dans l'article 3, § 2, alinéa 2, de l'arrêté royal n° 254 du 12 mars 1936 est incomplet.

L'article 3, § 2, alinéa 2, en vigueur, dispose :

« Cependant la femme au profit de laquelle divorce a été admis, même s'il est prononcé par application de l'article 310 du Code civil, conserve ses droits à la pension acquis au moment du divorce. »

L'article 1er du projet se borne à compléter cet alinéa 2 par le texte suivant :

« Il en est de même pour la femme originairement défenderesse dans l'action qui aboutit au divorce sur base de l'article 232 du Code civil exclusivement. »

Comme l'exposé des motifs l'indique, le projet vise la femme divorcée qui se trouve dans cette situation et qui, en outre, n'a pas été déclarée par le tribunal responsable de la séparation de fait en application de l'article 306 nouveau du Code civil. C'est ce que confirme le fonctionnaire délégué par le Ministre. Selon les explications de ce fonctionnaire, la seconde condition dont il s'agit résultera suffisamment de la combinaison du texte nouveau et de l'alinéa 3, 2°, qui exige, pour que la femme divorcée conserve ses droits, que le divorce ne soit pas « aussi prononcé à ses torts ». Toutefois, des difficultés d'interprétation pourraient surgir sur ce point. Il existe, en effet, une différence entre admettre le divorce aux torts de l'époux défendeur à l'issue d'une procédure de divorce pour cause déterminée et admettre un divorce sur base de l'article 232 du Code civil en déclarant, en application de l'article 306 nouveau, par un renversement de la présomption de la responsabilité du demandeur, que la séparation de fait est imputable aux fautes et manquements de l'époux défendeur.

Il y a donc lieu de reprendre à l'article 3, § 2, alinéa 2, de l'arrêté royal n° 254 la formule employée par l'article 12, alinéa 2, du projet de loi voté par les deux Chambres.

Le texte suivant est proposé :

« Il en est de même de la femme originairement défenderesse dans l'action qui aboutit au divorce sur base de l'article 232 du Code civil exclusivement, sauf si le tribunal a mis à sa charge la responsabilité de la séparation de fait. »

**

Par souci de clarté et pour éviter une référence à l'article 310 du Code civil actuellement abrogé, il serait préférable de remplacer entièrement le § 2 par le texte suivant :

« § 2. La femme divorcée perd ses droits à la pension. Cependant elle conserve ses droits à la pension acquis au moment du divorce s'il s'agit :

» — soit d'une femme divorcée aux torts exclusifs du mari ou contre laquelle le divorce a été admis par l'effet de la conversion d'une séparation de corps;

» — ofwel om een vrouw die oorspronkelijk gedaagde was in het geding dat de echtscheiding uitsluitend op grond van artikel 232 van het Burgerlijk Wetboek toestaat en te wier laste de rechtbank de verantwoordelijkheid voor de feitelijke scheiding niet heeft gelegd.

» De betrokkene verliest het in het eerste lid vermelde recht als zij een nieuw huwelijk aangegaan heeft vóór het overlijden van degene die haar echtgenoot was.

» Zij verbeurt eveneens haar recht op pensioen als zij geen aanvraag ingediend heeft binnen de termijn van één jaar te rekenen van de dag van het overlijden van degene die haar echtgenoot was. In dat geval wordt het volledige pensioen toegekend aan de weduwe.»

ART. 2 van het ontwerp.

Bij dit artikel zijn dezelfde opmerkingen te maken als bij artikel 1.

ART. 3 van het ontwerp.

Duidelijkheidshalve en om een verwijzing naar het thans opgeheven artikel 310 van het Burgerlijk Wetboek uit de weg te gaan, wordt voorgesteld artikel 7, § 2, tweede lid, van het decreet van 28 juni 1957 te redigeren als volgt :

« De uit de echt gescheiden vrouw heeft echter recht op een overeenkomstig artikel 13 berekende overlevingsrente, op voorwaarde :

» 1° dat het gaat :

» — ofwel om een vrouw die na 1 januari 1954 uit de echt is gescheiden in het exclusief nadeel van de man of tegen wie de echtscheiding na deze datum is toegestaan ingevolge de omzetting van een scheiding van tafel en bed;

» — ofwel om een vrouw die oorspronkelijk gedaagde was in het geding dat de echtscheiding uitsluitend op grond van artikel 232 van het Burgerlijk Wetboek toestaat en te wier laste de rechtbank de verantwoordelijkheid voor de feitelijke scheiding niet heeft gelegd;

» 2° dat de betrokkene geen nieuw huwelijk heeft aangegaan vóór het overlijden van degene die haar echtgenoot was;

» 3° dat een aanvraag om toekenning van de overlevingsrente ingediend werd binnen de termijn van één jaar na het overlijden.»

ART. 5 van het ontwerp.

Voorgesteld wordt :

« Artikel 5. — Deze wet treedt in werking op dezelfde datum als de wet die artikel 232 van het Burgerlijk Wetboek in een nieuwe lezing herstelt.»

De Kamer was samengesteld uit :

De heren G. VAN BUNNEN, kamervoorzitter; F. REMION en C. GREGOIRE, staatsraden; P. DE VISSCHER en M. VERSCHULDEN, bijzitters van de afdeling wetgeving; C. VERLAINE, griffier.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de heer G. VAN BUNNEN.

Het verslag werd uitgebracht door de heer CH. HUBERLANT, eerste auditeur.

De Griffier,
(get.) C. VERLAINE.

De Voorzitter,
(get.) G. VAN BUNNEN.

Voor uitgifte afgeleverd aan de Staatssecretaris voor Begroting, 12 augustus 1974.

De Hoofdgriffier van de Raad van State,
R. VAN HAECKE.

» — soit d'une femme qui était originairement défenderesse dans l'action qui a abouti au divorce sur base de l'article 232 du Code civil exclusivement et à charge de laquelle le tribunal n'a pas mis la responsabilité de la séparation de fait.

» L'intéressée perd le bénéfice des droits indiqués à l'alinéa 1er, si elle a contracté un nouveau mariage avant le décès de celui qui était son époux.

» Elle est également déchuë de ses droits à la pension si elle n'a pas introduit une demande dans le délai d'un an, à partir du jour du décès de celui qui était son époux. Dans ce cas, la pension entière est attribuée à la veuve.»

ART. 2 du projet.

Cet article appelle les mêmes observations que l'article 1er.

ART. 3 du projet.

Par souci de clarté et pour éviter une référence à l'article 310 du Code civil actuellement abrogé, il est proposé de rédiger comme suit l'article 7, § 2, alinéa 2, du décret du 28 juin 1957 :

« Cependant la femme divorcée a droit à une rente de survie calculée conformément à l'article 13, à condition :

» 1° qu'il s'agisse :

» — soit d'une femme divorcée après le 1er janvier 1954 aux torts exclusifs du mari ou contre laquelle le divorce a été admis après cette date, par l'effet de la conversion d'une séparation de corps;

» — soit d'une femme qui était originairement défenderesse dans l'action qui a abouti au divorce sur base de l'article 232 du Code civil exclusivement et à charge de laquelle le tribunal n'a pas mis la responsabilité de la séparation de fait;

» 2° que l'intéressée n'ait pas contracté un nouveau mariage avant le décès de celui qui était son époux;

» 3° qu'une demande tendant à l'obtention de la rente de survie ait été introduite dans le délai d'un an après le décès.»

ART. 5 du projet.

Le texte suivant est proposé :

« Article 5. — Le présente loi entre en vigueur à la même date que la loi rétablissant l'article 232 du Code civil dans un texte nouveau.»

La Chambre était composée de :

MM. G. VAN BUNNEN, président de chambre; F. REMION et C. GREGOIRE, conseillers d'Etat; P. DE VISSCHER et M. VERSCHULDEN, assesseurs de la section de législation; C. VERLAINE, greffier.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. G. VAN BUNNEN.

Le rapport a été présenté par M. CH. HUBERLANT, premier auditeur.

Le Greffier,
(s.) C. VERLAINE.

Le Président,
(s.) G. VAN BUNNEN.

Pour expédition délivrée au Secrétaire d'Etat au Budget, le 12 août 1974.

Le Greffier en chef du Conseil d'Etat,
R. VAN HAECKE.